

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

De SS. martyribus, Alexandro Papa, & Euentio atque Theodulo presbyteris.
ite[m] Quirino & alijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

MARTYRIUM ILLVSTRE ALEXANDRI PA-
PAE, ET EVENTII ATQVE THEODVLI PRESBYTERO-
rum. Item Quirini & aliorum. Habetur autem in vetustis MS. codicibus, &
adstipulantur ei antiquissima Martyrologia. Stylum passim
mutavit nonnihil F. Laurentius Surius,
sed modicè tantùm.

3. Maij.

Hermes Præ-
fectus Urbis
credit cum
alijs multis.

Præclara
vox eius, &
egregius
mundi con-
tempus.

Matth. 27.
Luc. 23.

VINTO loco à B. Petro Apostolo Romaniæ Urbis cathedram obtinuit Alexander, sanctitate incomparabilis, ætate quidem iuuenis, sed fide canus. Totius autem populi affectum & benevolentiam illi gratia diuina conciliârat, ita vt & Senatorum maximam partem conuerterit ad Dominum; & Præfectum quoque Urbis Hermen cum vxore, forore & filijs baptizârit, & cum ijs pariter 1250. seruos eius, eorumque vxores & filios: quos quidem Hermes in die sancto Paschæ prius libertate donatos; ita demum curauit baptizari, baptizatisque multa est dona largitus. Cùm autem hæc ad Traianum principem perlata fuissent; misit is Aurelianum Comitem vtriusque militiæ à Seleucia; vt Christianos omnes interficeret. Unde nutu Dei eodem anno mortuus est Traianus. Vbi autem ad Urbem accessit Aurelianus; vniuersus Senatus non minus ei obsecutus est; atque ipsi principi Traiano. Adiêrunt autem illum templorum pontifices, & ea, quæ gesta erant, inuidiosè criminantes; ad eò eius animum iracundia inflammârunt; vt & Hermen Præfectum in vincula conijci, & Alexandrum Papam in carcerem abduci iusserit. Inde verò orta est grandis in populo Romano seditio, quibusdam clamantibus, Viuus ardeat Alexander; alijs vociferantibus, Hermes debet flammis exuri, qui tot hominum millia à deorum cultu auertit, docuitque templa nostra vitare, & deos nostros confringere.

Cùm autem Hermes Præfectus apud Quirinum tribunum haberetur in vinculis, dixit ei Quirinus: Quæ ratio est, vir illustris, vt vice sacra iudicans, non solum ad istam iniuriam te redigi velis, verum etiam Præfecturæ honore abdicato, vinculis tanquam priuatum onerari æquanimiter feras? Sanctus Hermes ait; Ego Præfecturam non amisi, sed mutauit. Nam terrena dignitas à terrenis hominibus tollitur & mutatur; dignitas verò caelestis; æterna sublimitate subsistit. Dicit ei Quirinus; Miror te prudentem virum ad tantam stultitiam deuolutum, vt credas te extra hanc vitam aliquid habiturum; cùm humana corpora vsque ad eò in puluerem redigantur, vt ossa ipsa vix perdurent. Hermes ait; Et ego ante hos annos ridebam hæc omnia; & solam hanc mortalem atque carnalem vitam esse putabam; eamque in precio habendam existimabam. Dixit Quirinus; Certiorem me, quæso, effice aliam esse vitam post hanc, vt rectè te credidisse cognoscam. Hermes dixit; Sanctus Alexander episcopus, qui habetur in vinculis, hæc me docuit. His auditis, Quirinus cœpit maledicere Alexandro, aitque; Domine mi, vir illustris, redi ad sanitatem; recipe Præfecturam, recipe patrimonium & familiam & ornamenta domus tuæ. Hac enim causâ misit me dominus meus Aurelianus, Comes vtriusque militiæ; vt si sacrificare dijs velis, maneat tibi Præfectura; possisque te vlcisci de inimicis tuis, qui insultant casibus tuis. Hermes dixit; Non me permisisti tibi explicare, quod ex me audire voluisti. Respondit Quirinus; Ego ex te scire volebam, num rectè credidisses; & tu mihi nominasti hominem maleficum, quem ego in vinculis habeo in imo carcere; cuius scelerati hominis, qui te euertit, cùm ex te nomen audiuissem, te amplius audire non sustinui. Video enim te instar rustici cuiusdam ab illo indutum; qui & te & se decepit, homo miserimus; in vinculis & tenebris constitutus, atque pro suis sceleribus forsitan flammis exurendus. Sed si quid tamen potest, liberet & te & se. Hermes dixit; Domino meo Iesu Christo in cruce pendenti Iudæi insultantes dicebant; Si potest, descendat nunc de Cruce; & credimus ei. Ille autem si non abominatus esset eorum pectora, perfidiæ squalore plena; vidissetque ex animo illos velle credere, sine dubio descendisset. Et tu igitur si vera loqueris, abi ad eum, & dicito illi; Si vis, vt credam te verum esse Dei præconem, & verum Deum esse quem colis; aut te apud Hermen inueniam, aut Hermen apud te; & omnia quæcunque dixeris mihi, credam; ait Quirinus; Iam quidem super illum & te vincula triplica-

bo,

bo; dicamque ei; vt inueniam eum apud te hora cœnandi. Et si hoc efficere poterit vel tota nocte, credam quod & me possit edocere.

Cum ergo abiisset Quirinus, & hæc indicasset Alexandro; custodesque & seras triplicasset, S. Alexander in preces incubuit, dicens; Domine Iesu Christe, qui me in cathedra Apostoli tui Petri sedere voluisti, presta, vt salua passione, veniat ad me angelus tuus; qui me hodie vespertino tempore perducat ad famulum tuum Hermen; & iterum matutino huc reuocet, nemine sciente, donec ego huc reuersus sim. Primo igitur noctis silentio adfuit puer, faculam ardentem ferens in carcerem, dixitque S. Alexandro; Sequere me. At ille respondit; Viuit Dominus meus Iesus Christus? nisi flexeris mecum genua, & orationem Domini Iesu dixeris, non sequar te. Puer autem, qui videbatur non amplius quàm quinque annorum, flexis genibus orauit dimidia ferè hora; surgensque dixit orationem Dominicam. Deinde apprehensa manu dextera S. Alexandri, duxit eum ad fenestram, quæ erat clausa; eamque ceu ostium aperiens; cum illo exiit ad Hermen; in ædibus Quirini intra clausum cubiculum manentem. Postea autem eò adueniens Quirinus, eosque inueniens simul extensis manibus orantes; facemque ardentem conspiciens, terrore correptus est. Cum verò illi viderent eum propè amentem, dixerunt ei; Quandoquidem ita apud te cõstitueras, vt si nos, qui corporibus quidem separati, animis autem coniuncti eramus, etiam corporibus coniunctos cerneres, fidem amplectereris? iam crede; quia vides nos. Sed ne fortè putes, ea causa nos tibi à vinculis absolutos ostendisse, vt possimus euadere, manè rursus nos vinculos inuenies. Tu enim liberationis causa id fecimus, vt credas Christum Dei filium, verum esse Deum, qui etiam exaudiuit in se credentes; & tibi quoque prestabit, quicquid ab eo precatus eris. Dicit ei Quirinus; Istuc verò efficere potuerunt etiam artes magicæ. Respondit Hermes; Num voluntate nostra perripimus carceres? Tu te crediturum dixisti; si nos pariter videres in eodem loco? Ecce vides nos; quibus custodes triplicasti. Crede igitur; Nam & ipse Dominus noster Iesus Christus beneficijs conferendis sese manifestauit, cum illuminaret cæcos, mundaret leprosos, curaret paralyticos, purgaret demoniacos; mortuos excitaret. Denique hinc ad eò factum est; vt ego huic sancto Papæ Alexandro crederem.

Cum enim vnicus mihi esset filius, isque nimio languore vexaretur, cum adhuc literarum studijs incumberet, à me in Capitolium ductus est & à matre sua; vbi cum dijs omnibus sacrificasset, & pontificibus munera elargiti essemus; ille nihilo minus mortuus est. Inrepante autem me eius nutrice atque dicente, Tu si ad limina S. Petri duxisses eum, & Christo credidisses, hodie filium tuum haberes incolumem? ego illi respondi; Tu ipsa cæca es & minimè curata? quo ergo pacto filium meum mihi sanum restitues? Illa ait; Si ante hos annos quinque, quibus cæca sum, credidisset Christo, restituti mihi essent oculi mei. Cui ego; Vade, inquam, & crede; & si tibi oculos aperuerit Alexander, credam quod & meum mihi possit vnicum filium restituere. Abijt illa circa horam tertiam, & ecce hora diei sexta reuersa est ad me sana, imponensque humeris suis mortuum filium meum, ita cœpit currere, vt eam iuuenes vix assequerentur. Et cum ad Alexandrum hunc venisset; iactauit puerum ad pedes eius, dicens; Domine, redeat cecitas ad me; modò iste reuiuifcat. Ait autem Alexander; Sic Christus hunc excitabit; vt tibi semel reformatos non auferat oculos. Cum autem facta oratione ipse per se veniens redidisset mihi filium meum viuum & incolumem; abieci me ad pedes eius, rogans; vt me faceret Christianum. Et sic ego credidi Christo, filioque meo tutorem institui, omneque ei contuli matrimonium illius; quædam etiam de meis bonis addidi; cætera verò seruis meis, qui vnà mecum facti sunt Christiani, simul cum libertate donauit; quicquid autè reliquum fuit; pauperibus erogauit. Nunc planè expeditus, nec confiscationem timeo, nec offensionem hominis perituri reformido; credēs me partē habiturum cū illis, qui pro Christi nomine martyriū obierunt; & ad martyrii coronā peruenerunt.

His auditis; Quirinus dixit; Lucretur per vos Christus animam meam; sed hoc modo; Habeo filiam adultam, quam volo tradere viro; & illa quidem venusto est aspectu; sed collum eius struma circumdat. Hanc vos curate; & ego ei conferam facultates meas omnes; vobiscumque Christum confitebor. Dicit ei Alexander; Adducito eam ad me in carcerem; & tolle boas de collo meo, & impone ei, maneantque apud illam boas; & manè saluam illam inuenies. Ait ad eum Quirinus; Cum tu sis hinc in domo mea; quomodo te in carcere inueniam? Respondit ei Alexander; Festinus abi; nam qui me huc adduxit, prius quàm venias ad carcerem; me eò reducet. His dictis, egressus est Quirinus; & cum vellet apertū relinquere locum, in quo Hermes clausus tenebatur; di-

Angelus S.
Alexandri
e carcere
educit ad
ædes Quirini.

Mulier cæca videt.

Filius Patris
facti mortuus
excitatur

xit

Angelus re-
ducit Ale-
xandrum in
carcerem.

Luc. 23.

Oratio S.
Alexandri
ad inclusos
in carcere.

Iohan. 2.

Captiuos
credunt, &
baptizantur
cum Quiri-
no &c.

xit ei Alexander & Hermes; Claude more solito, sed cum nollet, coactus tandem clausit. Cum autem sibi inuicem vale dicerent & precarentur, puer ille cum face adfuit, apertaque fenestra, dixit Alexandro; Sequere me, sequentemque intra horam punctum reuocauit in carcerem; repositisque vinculis abscessit. Post horam vnam venit Quirinus ad custodes quatuor, quos ad vnam carceris cellam collocarat; & cum eos inuenisset vigilantes, & claustra omnia integra & obsignata, sicut ea reliquerat, ostium apertens, sanctum vidit Alexandrum. Itaque procidens ad pedes eius, clamauit, dicens; Quæso Domine; preceris pro me, ne ira Dei, cuius tu es Episcopus, in me concitetur. Respondit Alexander; Deus meus neminem vult perire, sed potius conuerti peccatores. Ita cum in cruce penderet, pro ijs, qui ipsum crucifixierant, deprecatus est. Ait verò Quirinus; Ecce ancilla tua, filia mea. Dicit ei Alexander; Quot homines in hoc carcere inclusi habentur? Respondit Quirinus; Fermè viginti. Ait Alexander; Perquire, num sint inter eos aliqui, qui pro Christi nomine patiantur. Abijt Quirinus; & mox renunciauit Alexandro teneri illic Euentium presbyterum, & Theodulum, qui diceretur ab Oriente venisse presbyter. Dicit ei Alexander; Propera, quæso, & cum honore eos ad me adducito. Interim tolle boias de collo meo, & impone in collum filie tuæ; Fecit ita Quirinus; & osculatus pedes S. Alexandri, dixit; Tuis manibus illi boias impone. Quod cum fecisset Alexander, vrgere coepit Quirinum, vt iret. Illo abeunte, ecce puer iterum cum facula subito apparuit, dixitque Balbina puella; Salua esto, & permane in virginitate; & ego efficiam, vt videas sponsum tuum, qui tui amore fudit sanguinem suum. Quibus dictis, disparuit.

Venit autem pater puellæ Quirinus cum Euentio & Theodulo; & cernens filiam suam sanam, ita exclamauit; Exi ab hac custodia Domine mi Alexander; ne forte te moras necente, ignis lapsus è caelo, me consumat. Dicit ei Alexander; Si vis mihi prestare beneficium, hortare omnes, qui sunt in carcere, vt percepto baptismo, fiant Christiani. Respondit Quirinus; Vos Christiani, sancti estis; horum autem alij sunt effractores, alij adulteri, alij malefici, & diuersorum criminum rei. Sanctus Alexander ait; Propter peccatores Dei filius Dominus meus Iesus Christus è caelis descendit; & natus ex virgine, omnes vocat ad veniam. Noli ergo dubitare, sed cura, vt omnes veniant ad me. Tum verò Quirinus dixit omnibus clara voce; Quisquis vult, potest fieri Christianus; eique baptizato permittitur ire, quocunque libitum erit. Venerunt ergo omnes ad Alexandrum; & ille, Deo aperiente os eius, sic locutus est; Filioli, audite me; & credite. Deus, qui fecit caelum, terram, mare, & omnia quæ in eis sunt, qui fulgura vibrat & tonat, qui occidit & viuificat, cui seruiunt sol & luna, & stelle, serenus aer & nubilus, itemque pluuia; is Deus filium misit è summo caelo, vt ex virgine nasceretur, qui nullum vnquam habuit nascendi initium. Hic verò ad fidem suam coepit inuitare omne genus humanum. Sed cum mortales duri & ferrei essent ad credendum, voluit miraculis eos permouere. Itaque cum in nuptijs vinum defecisset, aquam mutauit in vinum. Enunciauit verò etiam occultas hominum cogitationes; cæcis reformauit visum, mutis eloquium, claudis gressum, profligauit demones, curauit vexatos morbis, excitauit mortuos; ventis imperans sedauit tempestates, siccis mare calcauit vestigijs. Cum autem his visis plurimi in eum crederent, zelo perciti Pharisei & Iudæi, eum fecerunt crucifigi; Nec ille mori recusauit, cum id facile posset; vt mortis nostræ authorem diabolium captiuum abduceret. Mortuus autem, tertia surrexit die; & coram multis testibus in caelum ascendit; collata discipulis suis eadem miracula efficiendi facultate. Supremo verò mundi die venturus est ad iudicium; & bonis bona, malis mala redditurus. Vos igitur, si credidistis; date nomina vestra, vt possitis effici Christiani.

Cum autem omnes se credere affirmarent, præcepit Euentio & Theodulo, vt manus eis imponerent, facerentque eos catechumenos. Postea verò Quirinus cum Balbina filia & omni domo sua baptizatus est; & pariter alij omnes, qui erant in custodia. Baptizatis autem Quirinus vestes albas, easque nouas donauit; apertusque carcer, non multum visus est ab ecclesia discrepare. Tum verò commentariensis abijt ad Aurelianum; narravitque ei omnia, quæ gesta erant. Iratus Aurelianus; iussit ad se adduci Quirinum; dixitque ei; Ego te haud aliter atque filium dilexi; tu autem me irrisisti, deceptus ab Alexandro. Respondit Quirinus; Ego Christianus factus sum. Vis occidere, vis sustigare, vis incendere & ignibus concremare; aliud ego non ero. Quinetiam eos omnes, qui in carcere erant, curauit Christianos fieri; feci que eis copiam recedendi; sed noluerunt vsquam progredi. Sanctum quoque Papam Alexandrum & virum illu-

strem

strem Hermen rogavi, vt abscederent, & noluerunt: itaque omnes sunt in carcere, dicuntque qui pro iceleribus suis erant in eum coniecti. Si propter crimina nostra eramus mortem appetituri, atque perituri? quanto equius est pro Christi nos nomine hac vita priuari? Ego verò rogavi eos omnes, vt baptizarentur, & baptizatos candidis ijsq; nouis indui vestibus. Nam & hoc religio Christiana exigit. Et ecce adstant omnes parati ad obeundum martyrium, perinde vt famelici ad escam inhiant. Tu igitur fac, quod tibi vitium erit. Ira autem inflammatus Aurelianus, iussit eius excindi linguam, ita dicens: Linguam tuam aufero, quòd non es veritus tam confidenter tua mihi pandere secreta, vt te tacentem iubeam in euleo torqueri. Quirinus ait: Miser & infelix, confule animam tuam, ne aeterna te tormenta suscipiant. Cùm igitur in euleo torqueretur Quirinus, & iniurijs Aureliani non cederet, iussit tyrannus manus & pedes eius amputari, atque ita denum capite plecti, & corpus eius canibus proijci. quod à Christianis raptum, humatum est via Appia in cœmeterio Prætextati.

Mos antiquissimus, baptizatos albis indui vestibus.

Quirinus capite plectitur.

Filia autem eius Balbina in sancta virginitate permansit, cui sæpè osculanti boias S. Alexandri, quibus curata fuerat, dixit Alexander: Desine has osculari boias: inquire autem domini mei Petri Apostoli vincula, & ea potiùs osculare. Albina his auditis, cum multo studio ac desiderio peruenit tandem ad illa vincula, ijsque inuentis, gratias egit Domino nostro Iesu Christo, prosternensque se in orationem, dixit: Benedictum sit nomen tuum omnipotens Deus, quòd per famulum tuum Alexandrum mihi ancillæ tuæ thesaurum spiritalem indicasti: coepitque ea vincula cum multo tremore osculari, & gratias agere regi cælorum, deditque ea Theodoræ religiosissimæ foeminae, sorori S. Hermetis Præfeti vrbs; cuius ab Aureliano decollati corpus illa collegerat, & Salariâ vetere sepelierat non longè ab vrbe Roma V. Calendas Septembris. Porrò beatissima virgo Balbina cum fiducia reuertens ad carcerem, B. Alexandri Papæ & sociorum eius coepit adherere vestigijs, vt pro ipsâ Dominum deprecarentur, & suis eam colloquijs confirmarent.

Vide antiquitatis pietatè & religionem.

Eodem tempore ira percitus Aurelianus impijssimus, missis militibus suis, iussit Christianos omnes in carcere baptizatos duci ad mare, & naui vetustæ impositos atque in altum perductos, alligatis collo saxis, mergi in profundum. Abijt autem cum illis etiam Christi virgo Balbina, glorificans Deum. Deinde Aurelianus præcepit exhiberi sibi Alexandrum, dixitque ei: Ego hoc in primis à te requiro, vt mihi omnia scdæ vestrae mysteria exponas, vt sciam, quam obrem pro Christo nescio quo, optetis potiùs occidi, quàm vinci. Sanctus Alexander dixit: Quod quaeris, sanctum est: nos autem non permittimur à Christo, sanctum dare canibus. Aurelianus ait: Ita ne canis ego sum?

Christiani multi in mare merguntur.

Sanctus Alexander respondit: Vtinam verò canis esses, nam, quod peius est, etiam canis deterior es. Canis enim propter malefacta non luit poenas ignis aeterni, sed semel mortuus, nihil vitæ reliquum habet. Homo autem ad Dei similitudinem factus, si per flagitia à Dei similitudine descedat, reus erit aeterni supplicij, quemadmodum apud te reus haberetur, si quis ausus sit imaginem tuam siue sculptam, siue fuscâ, siue pictam violare & conspurcare. Sed hoc interest, quòd tu quidem, cùm sis temporalis, temporarijs homines poenis afficis: Deus autem, cùm sit aeternus, poenas aeternas in ignibus sempiternis à peccatoribus repetit. Aurelianus dixit: Si questionem meam non satisfeceris, noueris te verberibus atrectandum. Alexander ait: Quid ausu temerario hæc à me requiris Aureliane tyranne, quando ego præter regem meum, qui in cælis est, nullum alium timeo? Erras, si putas te non credendo, sed discutiendo, à Christianis posse erudi. Aurelianus dixit: Cesset iam artificiosa loquacitas. Non enim apud iudicem qualemcunque loqueris, sed apud eum, cuius potentiam totus orbis expertus est.

Matth. 7.

Alexander ait: Noli iactare potentiam tuam. Propè enim est, vt desinat esse potens, qui de sua potentia gloriatur. Aurelianus dixit: Ideò tibi permittitur adhuc loqui homo miserrime, quòd vario tormentorum genere citò anima tibi extorquenda est. Alexander ait: Nihil nouum facturus es. Quis enim innoxius tuas euasit manus? Soli illi apud te viuunt, qui se negauerunt seruos esse Domini mei Iesu Christi: Ego autem, quia certus sum me nunquam negaturum Dominum meum, necesse erit, vt à te interficiar, sicut & Hermes vir sanctus, qui modò reuerà illustris est: & Quirinus, qui iam verè tribunus est: denique illi omnes, qui nuper illuminati, migrauerunt ad regna siderea. Aurelianus ait: Hoc est, quod abs te scire volo, quid tandem in causâ sit, vt optatius tibi sit occidi, quàm superari. Alexander respondit: Iam dixi tibi, non licere sanctum dare canibus. Aurelianus ait: Num igitur canis ego sum? Facessant verba tua: iam enim præ-

stō sunt verbera. Alexander dixit; Ego non timeo verbera, quæ cum tempore transeunt, & celeriter finem accipiunt; illa autem tormenta aeterna ego timeo, quæ tu non formidas. Tunc iratus Aurelianus, iussit eum leuari in eculeo & torqueri, uti rectarique vngulis, & lampadibus inflammari. Cumq; diū id faceret, & ille nullam ederet vocem, dixit ei Aurelianus; Cur ita taces? Respondit Alexander; Quia orationis tempore homo Christianus cum Deo loquitur. Dicit ei Aurelianus; Responde ad ea, quæ ex te sciscitor, & iubebo cessari à verberibus. Alexander respondit; Stultissimè ego te reprehendo: non enim curō crudelitatem tuam. Aurelianus ait; Vide atatem tuam, quæ annum trigessimum non excedit? quare tam pulchram vis perdere iuventutem? Alexander dixit; Vtinam tu animam non perderes tuam.

* Seuera, Pendente autem in eculeo Alexandro, misit ad Aurelianium vxor eius * Seuerina, qui ei diceret; Consule tibi, & missum fac virum iustum Alexandrum, alioqui & tu mala morte periturus es, & me viduam relinques. Aurelianus ait; Amicus est cōiugis meæ; idcirco hæc pro eo verba facit; Iussit tamen deponi Alexandrum, & applicari Euentiū atq; Theodulum. Rogauit autem Alexandrum, qui nam illi essent. Alexander respondit ei; Ambo viri sancti, ambo presbyteri sunt. Admoro autem Euentio, dixit Aurelianus; Equis vocaris? Euentius respondit; Nomine carnalè Euentius dicor; spiritali autem Christianus sum. Dixit ei Aurelianus; Quando primū cœpisti esse Christianus?

S. Euentius grandæuus. S. Euentius respondit; Ante annos septuaginta. Nam vndecimo ætatis anno baptizatus sum, vicesimo presbyter ordinatus sum. At nunc annum ago octogesimum primum, & secundus iam annus est, quod in carcere dego, & lætor in vinculis. Dicit ei Aurelianus; Consule senectuti tuæ, & nega Christum esse Deum tuum, & efficiam te amicū meū & diuitem & comitem. Euentius ait; Vbi est sensus tuus? vbi est mens tua? Putabam ego te sapere, sed cæco pectore es, nec potes videre quod Dei est. Itaque miser vel serō intellige te hominem esse mortalem, & age poenitentiam, & crede Christum Dei filium, verum esse Deum, vt possis ad eius misericordiam peruenire. Tum verò Aurelianus iussit, amoto Euentio, deduci ad se Theodulum, eique dixit; Tu ne es ille, qui iussu meo ducis pro nihilo? S. Theodulus respondit; Ego te ipsum quoque semper nihili pendo, quod sanctos Dei varijs supplicijs afficis. Quid enim peccauit Alexander, vt tot eum tormentis subijceres? Aurelianus dixit; Quali tu immunis sis. Theodulus ait; Credo, fretus Dei misericordia, me à consortio martyrij eius minimè separatum iri.

Alexander & Euentius mittuntur in furnum.

Dan. 3.

Psal. 16.

Occiduntur

Tunc Aurelianus præcepit furnum vehementer accendi, & Alexandrum atq; Euentium ad dorsum pariter colligatos, simul in ardentem furnum iactari? Theodulum verò sisti ad furnum, vt eorum fractus cruciatus, in dæmonum sacrificia consentiret. Porrò S. Alexander clamauit ad eum; Frater Theodule, festina? veni huc, & esto nobiscum. Nam quartus ille, qui inter tres Hebræos pueros apparuit, etiam nobis adest. Exiliens ergo in furnum Theodulus, gratias egit Deo, ita dicens; Igne nos examinasti, & non est inuenta in nobis iniquitas. Id cum nunciatum esset Aureliano, iratus ingemuit, & præ furore angi cœpit. Iussit autem Euentium & Theodulum decollari? Alexandrum autem per tota membra punctis creberrimis compungi, donec deficeret. Cumq; eis tanquam mortuis insultaret, repente facta est ad eum vox de cælo; Aureliane, his, quibus tu insultas, apertus est paradysus, tibi verò patet tartarus. His auditis, Aurelianus tremore corripitur, dicitq; Seuerinæ vxori; Venit ad me iuuenis quidam cum virga ferrea, eaq; ignita, iactansq; eam ad pedes meos, dixit; Habes Aureliane, quod egisti, atque ex eo tempore totus contremui, incidiq; in febres, & quid agam ignoro. Ora pro me domina Seuerina Deum tuum, vt ignoscat mihi. Seuerina respondit; Ego verò abibo, & per me ipsam illos sepeliā, ne mihi similiter accidat. Itaq; abiens, septimo milliaro ab vrbe Roma, via Numentana, in prædio suo Alexandrum & Euentium in vno condidit monumēto? Theodulum verò alibi sepeliuit. Porrò omnes Romani clerici & viri religiosi, qui ad sanctorum corporum exequias venerant, illic remanserunt. Seuerina autē festinans domū, inuenit Aurelianium mente alienatum, ardentemq; febribus, & mala omnia sibi imputantē. Cui dixit Seuerina; Noluisti audire me, iam malè peris, & me viduam relinquis. At ille mox reddidit spiritū, mandēs linguā suam? Seuerina autē induit se cilicio, & tādū iacuit ad limina sanctorū, quos ipsa sepelierat, donec ab Oriente venisset S. Sixtus Episcopus. A quo impetrauit, vt in eodem loco ordinaretur episcopus, qui omni die, quæ sunt sancta, martyribus celebraret. Itaq; locus ille habet proprium sacerdotem vsq; in hodiernū diem. Sanctorū aut horum natalis, est V. Nonas Maij; beati aut Hermetis martyris, V. Calend. Septēbris; ac per hoc benedictus Deus in secula seculorum,

Aurelianus malè perit.

Missa quotidiana.

rum, Amer. Hactenus ex MS. codice. Porro Damafus de hoc Pontifice Alexandro inter cetera scribit in Pontificali, eum constituisse aquam aspersionis cum sale benedicti in habitaculis hominum: vnde constat, aquam sacram in Ecclesia usum esse antiquissimum.

Aque benedictæ v. sus percutus.

MARTYRIUM. SS. ALEXANDRI ET ANTONINÆ

virginis, authore Simeone Metaphraste.

VM esset temporibus illis persecutio, & multi fratres pro Christi pietate interfecti fuissent, post multos dies oblata est Festo Præsidi, homini omnis misericordiae experti, Christiana quaedam virgo, quæ Antonina vocabatur, è castello quodam, cui nomen erat Crodannum. Virgo autem illa honestam vitam egerat, quam & Christus ipse perfectam reddidit in perferendis pro pietate certaminibus, quò diabolus aduersarium expugnare posset. Cum enim virgo illa crudelissimum Præsidi Festo tradita fuisset, coepit Festus ipse insidias virginem aggredi, atque ita illum hortabatur: Domina Antonina, volo te virginem ita honestam & pudicam Dianæ sacerdotem constituere: quin etiam munera & honores tibi conferam, ut & domui meae imperare possis.

3. Maij.

Virginitatis.

Illam cum diu tacuisset, vix tandem respondens: Quid, inquit, huiusmodi munera inania mihi largiri vis? At si tu, Feste, mearum diuitiarum particeps esse cupis, crede Domino meo Iesu Christo, & diuitias sempiternas consequeris. Tum Festus: Auertant hoc dii, ut tali Deo ipse credam, homini præsertim in cruce suffixo. Non ego, inquit Antonina, in cruce fixum, & sepultum fuisse inficior: sed eundem illum Deum fuisse confiteor, quippe qui tertia die resurrexit, & nunc sedet ad dexteram Patris sui, sicut scriptum est in psalmo centesimo nono: Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextris meis, Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Ad hæc Festus: Multæ istæ tuæ sermonum machinæ, inanes sunt. Cur non potius mihi obtemperas, & dijs sacrificas, ut multa libertate fruaris? Tum virgo illa respondit: Ego istiusmodi dijs sensu carentibus non sacrifico: daemones enim sunt, cum in lege Dei mei scriptum sit: Omnes dii gentium demonia, Dominus autem cælos fecit. At Festus: Tu ne deos nostros vocas demones? Maximè, inquit illa. quibus enim vis nulla inest, qui que non consistunt, hi non dii, sed demones sunt. His verbis Festus iratus, militibus dixit: Eius maxillas multis alapis verberate, ut paululum erubescat. Statimque hæc addidit: Per deos omnes, nisi edicto Imperatoris tu Antonina obtemperaueris, pessimis modis te verberatam, in lupanar mitti iubebo, ac sic igne te comburendam esse decernam. Interea liceat tibi tres dies cogitare, recuses ne facere, quod iubeo, an velis respicere, & dijs sacrificare. Hoc enim plures alij agere coeperunt, quod tu nunc audes: sed postea mutato consilio, dijs sacrificauerunt. Tum Antonina: Fac, inquit, quod vis, impie Tyranne.

Psal. 109.

Psal. 95.

Cæduntur Antoninæ maxillæ.

Tradita igitur quatuor militibus, lætanti animo, & vultu hilari in carcerem abiit. Tunc Præses carceris Præfectum clam ad se vocauit, & iussit, ne quid mali omnino ei faceret, sed potius illam admoneret, ut sententiam mutaret, & dijs sacrificaret: Difficiliter enim, inquit, Christianorum genus de sententia depelli potest. Præfectus igitur carceris cum virginem illam inclusisset, his verbis admonere eam coepit: Antonina virgo honestissima, cur ita permanes in ista tua sententia? Cur non potius consilium mutas, & dijs sacrificas, ut salua esse possis? Illa verò nihil omnino respondebat, ita ut custos carceris secum dubitaret, quorsum hoc faceret. Tunc virgo, genibus in solo positis, nocte & die Deum precabatur. Cum verò tres dies præterissent, repente tonitru factum est tam magnum, ut claustra ipsius carceris perfracta sint, & fores patefactæ, magnumque lumen in carcere ipso effulserit, & vox hæc è cælo demissa sit: Surge Antonina, & cibum sume: panis & aqua particeps fias, & esto fortis, neque nefarium istum Præsidentem Festum timeas, quoniam ego tecum sum. Surrexit illa, cum diuinas preces cõpleuisset, & Amen addidisset: cumque panem & aquam, cibum & potum sumpsisset, somno se dedit.

Prudenter totam se dat precibus.

Postea verò, quàm dies illuxit, Præses pro tribunali sedens, dixit: Adducite sacrilegam illam sceminam, ut videamus, quæ nam sit eius sententia. Ducebant igitur illam milites, ante Festum Præsidentem sistendam. Tum beata virgo in cælum intuens: Gratiarum, inquit, ago tibi, Domine Deus meus, quòd in me voluntatem tuam exequaris: quæso, ut ne me derelinquas usque ad mortem. Tum vox è cælo venit, quæ dixit: Fac iter tuum